

اظهار نظر کارشناسی درباره:
« طرح دو فوریتی استفساریه تبصره «۲» ماده واحده قانون اصلاح بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران »
(اعاده شده شورای نگهبان)

علی صابری دمنه

خلاصه مدیریتی

بیان مسئله

طرح استفساریه تبصره «۲» ماده واحده قانون اصلاح بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران که با هدف رفع موانع و مشکلات بر سر راه استخدام جانبازان و ایثارگرانی که در دستگاه‌های اجرایی مشغول به خدمت بودند و امکان استخدام آن‌ها به جهت نداشتن شرایط سنی فراهم نبود در مجلس نهم مطرح گردید و پس از تصویب آن در تاریخ ۱۳۹۱/۵/۲۵ و ارسال به شورای نگهبان با ایراد شورای نگهبان و مغایرت با اصل (۷۳) قانون اساسی مواجه گردید. در مجلس یازدهم نیز عیناً این طرح به صورت دوفوریتی به کمیسیون اجتماعی ارجاع گردید و کمیسیون پس از بررسی این مصوبه تصمیم به حذف این استفساریه گرفت.

یافته‌های کلیدی

با توجه به تصویب قانون اصلاح بند (ک) ماده (۲۰) و بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۱، هدف طراحان استفساریه تبصره «۲» ماده واحده قانون اصلاح بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه است و ضرورت و دلیلی برای تصویب استفساریه مذکور باقی نمی‌ماند.

پیشنهاد راهکارهای تقنینی، نظارتی یا سیاستی

تصویب مصوبه کمیسیون اجتماعی مبنی بر حذف موضوع استفساریه و پاسخ آن پیشنهاد می‌گردد.

مخصوصاً صحن علنی

مشخصات طرح

دوره یازدهم - سال چهارم

شماره ثبت:

۹

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۹۶۰۰

تاریخ انتشار:

۱۴۰۲/۱۱/۸

۱. مقدمه

طرح استفساریه تبصره «۲» ماده واحده قانون اصلاح بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران که با هدف رفع موانع و مشکلات بر سر راه استخدام جانبازان و ایثارگرانی که در دستگاه‌های اجرایی مشغول به خدمت بودند و امکان استخدام آن‌ها به جهت نداشتن شرایط سنی فراهم نبود در مجلس نهم مطرح گردید و پس از تصویب آن در تاریخ ۱۳۹۱/۵/۲۵ و ارسال به شورای نگهبان با ایراد شورای نگهبان و مغایرت با اصل (۷۳) قانون اساسی مواجه گردید. در مجلس یازدهم نیز عیناً این طرح به صورت دوفوریتی اعلام وصول گردید و به کمیسیون اجتماعی ارجاع گردید و کمیسیون پس از بررسی این مصوبه، به جهت محقق شدن هدف طراحان به موجب قوانین قبلی، تصمیم به حذف این استفساریه گرفت که در ادامه ایراد شورای نگهبان و مصوبه کمیسیون مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۲. تبیین ایراد شورای نگهبان

در تبصره «۲» ماده واحده قانون اصلاح بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مقرر شده بود: «فرزندان شاهد و جانباز و آزاده از شرط جنسیت برای استفاده از سهمیه استخدامی معاف و دستگاه‌های مشمول این قانون موظفند بدون الزام به رعایت شرط سنی، تحصیلی، معدل و آزمون و با احراز شرایط عمومی گزینش با هماهنگی بنیاد شهید و امور ایثارگران و از ابتدا، آنان را به صورت رسمی قطعی استخدام نمایند». در این تبصره به معافیت خود جانبازان و ایثارگران از رعایت شرط سنی، تحصیلی، معدل و آزمون اشاره نشده است؛ بنابراین در این استفساریه مبتنی بر قیاس اولویت به دنبال این است که معافیت بیان شده در این تبصره برای فرزندان شاهد و جانباز و آزاده را به خود جانبازان و ایثارگران و همسران آن‌ها نیز توسعه دهد [۱]. بدین منظور در استفساریه مذکور مقرر شده بود: «آیا معافیت‌های ذکر شده در تبصره «۲» ماده واحده قانون اصلاح بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۸ علاوه بر فرزندان شامل خود جانبازان، آزادگان، همسران شهدا، همسران جانبازان و همسران آزادگان می‌شود؟

پاسخ: بله، علاوه بر فرزندان شامل خود جانبازان، آزادگان، همسران جانبازان، همسران معظم شهدا و همسران آزادگان نیز می‌شود». شورای نگهبان مبتنی بر نظر تفسیری خود ذیل اصل (۷۳) قانون اساسی^۱، استفساریه مذکور را مغایر اصل (۷۳) قانون اساسی تشخیص داده است و بیان نموده است؛ طرح مذکور تفسیر نبوده و قانون‌گذاری است. توضیح اینکه به موجب اصل (۷۳) قانون اساسی شرح و تفسیر قوانین عادی در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است و بر اساس نظر تفسیری شورای نگهبان که مقصود از تفسیر بیان مراد مقنن است و تزییق و توسعه قانون، تفسیر تلقی نمی‌شود. بنابراین با توجه به اینکه این طرح حکم تبصره «۲» ماده واحده قانون اصلاح بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران را که مختص به فرزندان شاهد، جانباز و آزاده بوده است را به خود جانبازان و ایثارگران و همسران آن‌ها توسعه داده است، تفسیر قانون تشخیص نداده است و مغایر اصل (۷۳) قانون اساسی دانسته است.

طرح دو فوریتی استفساریه تبصره (۲) ماده واحده قانون اصلاح بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری

۱. نظریه تفسیریه شماره ۵۸۳/۲۱/۷۶ مورخ ۱۳۷۶/۲/۱۰: مقصود از تفسیر بیان مراد مقنن است بنابراین تضیق و توسعه قانون در مواردی که رفع ابهام قانون نیست، تفسیر تلقی نمی‌شود.

اسلامی ایران» اعاده از شورای نگهبان که جهت بررسی و رفع ایراد به کمیسیون اجتماعی ارجاع شده بود در جلسه روز یکشنبه مورخ ۱۹ / ۰۹ / ۱۴۰۲ این کمیسیون مورد بحث و بررسی قرار گرفت و کمیسیون محترم حذف موضوع استفساریه و پاسخ آن را تصویب نمود. در این زمینه باید توضیح داد با توجه به اینکه در تاریخ ۱۳۹۱/۸/۱۴ طرح اصلاح بند (ک) ماده (۲۰) و بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران به تصویب رسید و به تأیید شورای نگهبان نیز رسید و در بند «پ» آن مقرر گردید: «به ابتدای تبصره (۲) بند (و) ماده (۴۴) عبارت «رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه، جانبازان، آزادگان و همسران شهدا، جانبازان و آزادگان» اضافه می‌گردد؛ بنابراین هدف طراحان استفساریه تبصره (۲) ماده واحده قانون اصلاح بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران تحقق یافته است و در ضمن اصلاح قانون این امر محقق شده است. لذا ضرورتی برای پیگیری این استفساریه باقی نمی‌ماند و حذف موضوع استفساریه و پاسخ آنکه به تصویب کمیسیون رسیده است، پیشنهاد می‌گردد.

۳. نتیجه‌گیری

با عنایت به توضیحات فوق‌الذکر و با توجه به اینکه هدف طراحان استفساریه تبصره (۲) ماده واحده قانون اصلاح بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم در قانون اصلاح بند (ک) ماده (۲۰) و بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم تأمین شده است؛ لذا تصویب مصوبه کمیسیون مبنی بر حذف استفساریه پیشنهاد می‌گردد.

منبع و مأخذ

[۱] طرح استفساریه تبصره «۲» ماده واحده قانون اصلاح بند «و» ماده (۴۴) قانون پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۷.

گزیده سیاسی / مدیریتی (پیامک منتخب)

با توجه به تأمین هدف طراحان استفساریه تبصره (۲) ماده واحده قانون اصلاح بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم در قانون اصلاح بند (ک) ماده (۲۰) و بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم، تصویب مصوبه کمیسیون مبنی بر حذف استفساریه مورد پیشنهاد است.